

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT-KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Egy évre . . .	5 " — " . . .	Fél évre . . .	8 " — " . . .
Fél évre . . .	2 " 50 " . . .	Negyed évre . . .	4 " — " . . .
Negyed évre . . .	1 " . . .	Egy óra . . .	1 " 70 " . . .
Egy óra . . .	1 " . . .	Egyes szám ára	4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

A halottak nyara.

Ez a nyár a halottak nyara.

Mi pénteken temettünk el egy kimagasló férfit, kinek elméje nagy volt, jelleme tiszta, tudása kiváló, hazafisága ragyogó. Egész életében más uton járt, mint mi: a függetlenségi párt; sokszor hevesen harczolt ellenünk; volt eset, hogy legmélyebb érzelmeinket támadta meg: azért mégis elszomorodott szívvel kísértük mi, a függetlenségi párt, utolsó és örök pihenő helyére nagy ellenfelünket; és a bánat és elismerés koszoruját letettük ravatalára.

Mi az ellenfélben nem látunk ellenséget, ha az ellenfél nemes; akármi-lyen meggyőződést tisztelünk, ha őszinte és szilárd; elveikért küzdünk elveikkel; és Szilágyi Dezső gyászolói közt nem voltak őszintébb gyászolók, mint a távolból is összesereglett függetlenségi párt tagjai, kik megadták Szilágyi Dezsőnek a végtiszteletet.

Pihenjen békében a nagy munkára termett ember, kinek neve a 67-es alkotmány védelmezői közt tiszta fényben fog ragyogni a történelem előtt.

Elismerjük, hogy lett volna szukség az ő erős akaratára abban a táborban,

melynek nagy tehetsége daczára, vezére soha sem lehetett; de a melyben félelmetes ör volt mindig azon elvek mellett, melyeket vallott; s ezek közt a szabadság és szabadelvűség mellett, melyeknek szilárd hive volt, bár hazája függetlenségét nem akarta, vagy nem úgy akarta, a mint mi akarjuk!

Képviselőházunkban sokáig fog észlelhető lenni egy nagy ür ott, a hol ő ülni szokott, bár e helyén többnyire némán ült és mégis mindenki tudta, hogy harczra kész mindig.

De az a ház, melynek ő tagja volt, pár hónap mulva feloszlik, és jönni fog majd egy új képviselőház, mely nem ismerte Szilágyi Dezsőt; nem fogja emlegetni erejét, eszét, szilárdságát, tiszta jellemét; fugaczes labuntur Anni . . . és az élet tovább folyik, a halottak pedig tovább nyugosznak!

Midőn e sorok sajtó alá kerülnek, talán a halottak nyara egy más ország-
 nak is elragadta egy kimagasló alakját. Ma már haldoklik Crispi Ferencz, Olaszország ujjaszületésének egyetlen, hátramaradt nagy alakja.

Egyszer egy héten szoktam cikket írni; egy hét hosszú idő; a haldokló

Crispi aligha éri meg; elmulik a hét, és Crispi már alig lesz az élők sorában. El akarom tehát ma mondani neki az istenhozódót.

Olaszország második hazám volt; hálásan emlékezem rá vissza. Midőn elvesztém magyar hazámban polgári jogomat, az olasz képviselőház törvényt hozott csekély személyemért, és törvénytessel tett olasz polgárrá.

A törvénytessel nyert polgári jogot feladtam azért, hogy gyenge erővel bár, de erős hazafisággal teljesítem kötelességemet itthon, midőn megértettem, hogy ez lett kötelességem.

De a feladott polgári joggal nem adtam fel a hálát, a kedves emlékeket, s az évek hosszú során át felhalmozott szeretetet.

Olaszországnak, melyet szeretek, gyásza lesz, vagy talán már gyásza van.

Crispi egy hosszú élet tetteivel mélyen szántott Olaszország történelmének talajában; sokszor jól szántott, néha rosszul, mert ember volt ő is, bár nagy ember volt.

Egész ifjuságán át és a férfikor deléig a köztársaság erős hive volt; és úgy végezte életét, mint az olasz királyság kidülő, de sokáig erősen állott oszlopa.

Szilágyi Dezső halálára.

I. A halál okoskodik.

A csontváz, a csontváz
 Suhintja kaszáját,
 S ily beszédre nyitja
 Sárgafogu száját:

„Fehérvár bárót
 Hagyom elsősorban,
 Ott a legjobb helye
 A labancz táborban“!

„De Szilágyi Dezsőt
 Gyorsan vágom én ki,
 Mi dolga, mi helye
 Labanczok közt néki!“

II. Visszás szerepben.

Balvégzete az volt,
 — Kimondani fáj —
 Hogy az osztrák császár
 A magyar király.

Annyira tisztelte
 A magyar királyt,
 Hogy az osztrák császár
 Utjába se állt.

Szolga mezét ölté
 Magára, noha

Óriás lelkének
 Szűk volt a ruha.

Törpe bohócoknak
 Illik e szerep . . .
 Büszke oroszlán volt,
 Nem ölbeli eb.

III. Vigasztalás.

Meghalt a derék, meghalt a nemes,
 Szívbeli gyászra, könnyre érdemes,
 Kálvinista magyar, nem kenyere ármány,
 Tiszta és kemény volt, mint a fehér márvány.

Miért nem vész el a veszni való?
 Itt marad a rossz és elmegy a jó.
 Vagy-e vigasztalás az ő sirja halmán?
 Nagy Szilágyi meghalt és él Tisza Kálmán.

IV. Bünvallás.

Nem közénk való volt,
 Mennie kellett,
 Óh nagy vala fénye
 Árnycunk mellett.

Sok kurucz vétkezik
 Zászlója ellen . . .
 Ő labanczok között
 Volt férfi jellem.

V. Intés.

A por megfér a porba
 Örökké él a lélek.

Velünk ha küzd a lelke:
 Óh akkor én remélek.

Óh térj magadba, népem,
 Tanít e ravatal ma,
 Csak egy tehet szabaddá:
 A becsület hatalma.

Sebestyén diák.

A debreczeni csata 1849. aug. 2-án.*)

Mult év márczius 15-ére, akkor fiam által szerkesztett ezen lapban leírtam a vaczi csatát úgy, a mint azt a közvetlen környezetemben látva még visszaemlékeztem reá, most a barátom fia, dr. Nyiri Kálmán ügyvéd szerkesztő által szerkesztett ugyanezen lapnak az ő felkérésére megírom a debreczeni csatát, melyben részt vettem, mindenestre szintén úgy, a mint azt én közvetlenül az én környezetemben szemlélttem. Idős ember vagyok, rám nézve már csak a mult bir vonzó erővel, mert ha megtörténhetnék az a paradoxon, hogy én még

*) Kun Árpád mezőturi polgármester apja, Kun János mezőturi földbirtokos írta ezen tárczát. Érdemes elvtársunk, mint honvéd résztvett a debreczeni csatában és ezen élemeit visszaemlékeztet a „Mezőturi Hírlap“-ban közölte elsőbb.

E nagy vélemény átalakulásban nem volt hitehagyott; sőt ellenkezőleg hitehagyott lett volna, ha jobb szerette volna köztársasági dogmáit, mint hazáját.

Ő mondta, hogy Olaszországot a királyság egyesítette és tartja össze; a köztársasági darabokra osztaná.

E mondás látnoki mondás volt; Olaszországban komolyak a viszonyok; a köztársasági és szocialista pártok gyorsan szaporodnak; az olasz egység régi oszlopai egyenként kidőlnek, s ez képezi most Olaszország veszélyét.

Crispi a hármasszövetség erős támasza volt; hazája erejében hitt; akarata aczél volt; munkássága óriási; merészsége nagy; csak egyben volt gyenge, családja és barátai iránti engedékenységében.

Jól ismertem őt sok éveig, tudom, hogy szerette a magyarokat, még élte abban a korszakában is szerette, melyben az osztrákot lángelke egész hevével gyűlölte.

Magyar hazánk egy igaz barátja hal meg a tündér-öbölnek, a nápolyi öbölnek partján. Elküldöm feléje a magyar hazából egy magyar ember istenhosszadját!

Kossuth Ferencz.

ifju erővel rendelkezém, a jelen még akkor sem birna előttem semmi értékkel, semmi vonzó erővel, mert ma nem látom, nemzetem fiaiban sem a hazaszeretet, sem a lelkesültséget, annál kevésbé a legkiua: gaslóbb erényt, a hazáért való önfeláldozó erényt. Minden vonalon az önzés ütött tanyát; a barát megcsalja a barátot s ha önzése úgy kívánja, gyűlölt ellenévé válik; testvér eladja a testvért, ha önző czélja útjában találja. Hazaszeretet csak egy pár a közönségtől elfeledett öreg, vagy észre nem vett fiatal, szerényen meghuzódó egyén szívében él. Vannak ma is nagyhangu hazafiak, de csak addig, míg abbul hasznuk van. Vannak nagy demokraták, a kik 50,000 frt évi jövedelem után ásitoznak Nagyságos czimmal, de úgy élni, tettekkel megmutatni, hogyan kell egy igazi hazafinak élni, egyik sem teszi meg. Mi ott hagytuk pályánkat, jövőnket, vagyónunkat, családunkat, jegyeinket, étlen, szomjan, kitéve szenvedésnek, megcsontásnak, mentünk „előre”, harczoltunk. Ma a legnagyobb hangot adó a népért, a nemzetért még egy malaczpaprikást sem nélkülözne azért, mert első a haza. Ma nemhogy meghalni, de élni sem tudnak a hazáért. Egy nemtelen, egy ördöi jelentésű jelszó van szakadatlanul írva a hajdani rettegett trikolorra:

„Ubi bene, ibi patria!”

A becsülettel megküzdött váci csata másnap reggelén, az árulás valóságában többen kételkedve bár, mégis borongós lélekkel igaz ügyünk diadala iránt reményt vesztve, ebben s csaknem kétségbeesve hagyta el másnap a Nagy Sándor mintegy 7-8 ezer főből álló kis tábora Vác városát,

A nánási tanács ijedelme.

A hajdu lóra termett, huszárnak születt. Századokon át lassanként kiváltságukká lett a hajduknak, hogy őket csak a huszárokhoz volt szabad beosztani. Ezt tekintette méltónak a hajdu az ő eredetéhez és fényes érdemeihez, melyeket a magyar alkotmány megmentése körül Bocskay alatt szerzett. A gyalogsági szolgálatot lealacsonyítónak tartotta magára nevezve. Gyalogosoknak jók a kötéllel fogott legények is, ny is jó részök olyan volt, hogy tölök, mint a nép söpredékétől igyekezett falujok vagy városuk megszabadulni. Ezért viseltetett a hajdu olyan nagy ellenszenvvel a gyalogos szolgálat iránt.

Érdekesen nyilatkozott meg a hajdu önértet azon hajduknál is, akik közülök mesteremberek voltak. Így például a nánási asztalosok és kerékgyártók önértetét mélyen sértette a nemes tanács azon határozata, hogy mivel ezeknek a város nem tud adni saját szakjokba vágó közmunkát: az asztalosok és kerékgyártók kötelessége lesz ezután a város középületein a nádtetőt megigazítani. Annyira szívőkre vették ezt a sérelmes határozatot, hogy képesek voltak egészen a helytartótanácsig vinni igaz ügyöket. A helytartótanács azután csakugyan felmentette őket a lealázó munka alól.

Nánás a rá kirótt ujonczokat pár hét alatt mindig kiállította. A városi főhadnagy már pár hét múlva rendszeren jelentette a kerületi kapitánynak, hogy „az ujonczok, amint illik, feles számmal jelentkeztek.” régi

sát, tartva Balassa-Gyarmat felé. Balassa-Gyarmatot elérve s elhagyva, utólért bennünket, mint hátvédet az előre tóduló orosz had lovasságának egy része, mely üzőbe szándékolta bennünket venni, de miután mi az első huszárezred 2-ik őrnagy osztálya, mint legutolsó véd, szembeszálltunk velök, a sokkal több lovassággal kénytelen volt rendetlenül visszafutni a város felé így megszabadulva az üldözéstől, nyugodtan sorakozva haladt a maroknyi tábor czélja felé, mignem Losoncra újra meg kellett küzdenünk, de e veszélyes helyzetből újra szerencsésen kiszabadultunk. Éjjelnappal a lovou szundikalva folytattuk utunkat, mignem álmatlanságtól megtörve, az éhség miatt csaknem elkényszeredve Rimaszombathoz egy közel eső faluban letelepedtünk, de utközben a gyalogság közül sokan kidölve, mely miatt hadtestünk mintegy 6 ezerre apadt, a letelepülés alkalmával, bár golyó általi halálbüntetés adatott ki parancsbau a rablást elkövetők ellen. Mire az összes tábor már rá sem hallgatott, s nem törődve a parancsesal, hanem ki-ki ment a maga útján élelem után. mindegy volt már akkor, ha erőszakkal jutott is hozzá, annyira ment az életfentartásból eredt rablás, hogy a lakosok ki merték nyilvánítani azt, hogy mi nagyobb rablók vagyunk, mint az ellenség. De mit volt már tenni mást azon tábornak, a mely elől a Görgei táborra mindent felemészített s 5 napig legkisebb élelmi szerhez sem jutott egyébhez, mint az ugynevezett gulyához s a hegyekről lehozott, a fájukról éretlenül lehullott szilvához. A lovaink is, melyek a hosszas utazás közben, csak a megálló helyen, mely leginkább buza- vagy rozsvetésben történt,

szokás szerint, csakis magyar lovasregimentekhez engedi beosztatni.”

Érdekes mégis tudni, hogy néhányan hogyan kerültek a hajduk közül a gyalogsághoz. A nánási előjáróság a büntetésnek egy sajátságos nemét alkalmazta azon legényekkel szemben, akik csendháborítás, vagy más kihágásért a város közbékéjére nézve veszedelmesekké kezdtek lenni. Ezeket rendszeren úgy büntették, hogy vasárnapi istentisztelet alatt a templom kerítéséhez erősített nyakvashoz kötötték, az istentisztelet végeztével, a nyakvasat levették a nyakukról és akkor ekklézsiát kellett követniök. Ha ez a büntetés sem használt, akkor az olyan javithatatlan legényt elküldték büntetésből — Tokajba a gyalogsághoz.

A hajdukra nézve tehát a büntetésnek egy neme volt, hogy megfosztották őket attól a kedvezménytől, hogy mint igazi hajduivadékok a lovasságnál, a hajdu származásához és tradíciójához egyedül méltó fegyvernemnél szolgáljanak. Így található ez a büntetés rendszeresen alkalmazva 1746-tól fogva egészen a XIX. század elejéig. Ugy hogy átlag évenként 10-12 ilyen legényt küldenek Tokajba a gyalogsághoz.

Csalódunk azonban, ha azt hisszük, hogy amint a nemes városi tanács az ilyen legénytől megszabadította a várost, többé nem törődött vele. Korántsem. A nemes városi tanács tovább is szorgalmasan kutatatta a különféle bünöket, melyeket a legény itthon elkövetett. Nem volt elég, hogy megalázták azzal, hogy gyalogosnak adták, ha-

nem kaptak mást, mint néhány kalász fejét, teljesen el voltak gyengülve s kimerülve. Ezt látva Nagy Sándor, magához hívatta a falu biráját s meghagyta, hogy irjanak össze a faluba mindenféle husnak való lábas s apró jószágot s az árát ki is fizette. S ekkor szabad lett a vásár, hoztak kevés kenyeret, kevés szalonnát, de annál több bárányt, kecskét, ludat, tyukot, szóval mindent, a mit még találtak.

De már ekkor az éhség miatt annyira el voltunk kényszeredve, hogy az erők reszketése miatt alig tudtunk a lóra fel s a lóról leszállani, itt egy kis erőt merítve tovább haladtunk Tokaj felé, hol is Tokajnál a Tiszán összekötött fenyőlapokon átkelve, Rakamaznál teljesen meg lettünk mentve az orosz 80 ezerből álló tábor üldözéseitől. Rakamazról Hadházra mentünk s ott is letelepedtünk a város nyugati oldalán eső gyepen. Ott mutogatták a hadháziak azon házakat, melyekből az összes családtagokat elpusztította a cholera. De itt sem volt nyugodalmunk az elemek támadásai miatt, két napon át éjjel-nappal tovább szakadt ránk a záporosó annyira, hogy minden hely tele volt esővízzel, a lovakról levett nyergek is vízben usztak, magunk pedig éjjel-nappal állva; járkálva, összeázva, kimerülten töltöttük az időt, mignem 3-ik vagy 4-ik nap kiderült az idő, s Debreczenbe indultunk s odaérve, a város nyugati oldalán B.-Ujváros felé, szinte a gyepen lógert ütöttünk, ott egymást boionditva azzal, hogy Perczel tábora a nagy erdő mellett foglalt állást, a Görgei meg ott, a másik tábornoké meg amott, teljesen azt hittük, hogy az orosz hadnak itt adjuk meg az utolsó döfést, a mi svadronunk a balmaz-ujvárosi ut men-

nem, ha valami addig nem ismert turpisság sült ki rájuk eltávozások után, azt jegyzőkönyvbe véve elküldték azon csapat parancsnokának, melynél az illető szolgált. Szépen megírta ebben a levélben a városi tanács, hogy ezt és ezt a katonát ezen és ezen esinyéért ennyi és ennyi napi áristomra, vagy ennyi és ennyi pálczára ítéli. A katonaság parancsnoka azután a büntetést katonai büntetésre változtatta át és bizony igen sokszor kikötésre lett változtatva a nemes tanács ítélete.

Hanem azután megjárta egyszer a tanács egy ilyen legénynyel!

V. Péternek hívták a legényt. Vele is megtörtént az, ami annyi regény és tárczacikk hőisével megszokott történni, hogy szegény legény léttére belemert szeretni a város gazdájának szép lányába. Holott a szerencsétlen tudhatta volna, hogy az nem szabad. Mert még akkor a városi főhadnagy után legnagyobb ur volt a városban a város gazda, úgy hogy a tisztujítások alkalmával is ezen két hivatal körül volt a küzdelem a legnagyobb.

A város gazdája pedig mit tehetett mást okosabbat, mint azt, a mit annyi regény és tárczacikk már jobban tud: elküldte a szegény V. Pétert Tokajba a gyalogsághoz.

Elvitték Olaszországba, ott aztán volt elég ideje gondolkozni a felett, hogy miért is bátorkodott ő beleszeretni a város gazdájának a leányába. Belenyugodott volna talán mégis sorsába, ha a város gazdája tovább nem folytatta volna bosszuját.

tén levő halom mellé ágyufedezetre volt kirendelve, engem pedig a kapitány által a svadrom számára a Mester-utczába ételt rendelni voltam kiküldve, egy főtiszt a cserépegető vagy miféle épület előtt osztogatta ki minden megbízott részére a lakosság által kivitt ételeket, a mint én a szőlőskertek között az ételeket hozó csapatommal megindultunk, alig érünk a kertköz közepére, alig egy láncnyi távolságra tőlem gurul a város felé egy agyugolyó, mint hallottam, előbbeni utjában egy markotányosnót derékon kettészakított, nem kellett egyéb az én ételhozó csapatomnak, szórta széjjel a földre az ételes szilkéket, futva szaladt a város felé, voltak közöttük férfiak is, a kik szavamra megálltak s az ételekből összeszedett, sonkadarabokkal tele raktak a keskenőmet, mely után ügetve indultam az ágyufedezetre rendelt schvadronunk felé, közben jól megtömve magam sonkával, elérve schvadronunkhoz, azonnal megkezdődött a heves ágyuzás, gurultak a golyók nagy adagokban az orosz táborból, mignem végre a város felé kellett vonulnunk s az ételosztó épület felé nem mesze egy széles, mély árak vonult el, e mellett úgy állottunk fel, hogy az árok hátunk megett a város felől esett, bal kezünk felől a vörösnadrágos Koburg huszárok egy százada állott segítségünkre, pedig sem ágyu, sem gyalogság nem volt ily állásunkban, távol megláttunk egy felénk közeledő sűrű, nagy tömeget, a mint közeledik felismerjük az ellenlovasságot s megolvastunk 26 zászlót kibontakozva. Ekkor villant meg a gondolat bennünk, hol itt a segítő Perczel, Görgei és más segítő tábor s kellett látnunk, hogy itt egyedül, hogy már 6 ezer főből sem álló Nagy Sándor

A város gazdája úgy gondolkodott, hogy ez a Péter még jól találja magát viselbi a katonaságnál, hiszen szelid fiatal ember volt idehaza és még hazatalálja bocsátani generálisra és akkor jaj lesz a város gazdájának. Kisüti tehát Péterről, hogy még ezt a csínyet is elkövette itthon.

Megírják tehát a generálisnak, hogy Pétert büntessék meg még ennyi és annyi pálczával, és megjegyzik mellekesen, hogy valamiképpen haza ne bocsássák Pétert, mert olyan lesz az rögtön, mint a milyen volt azelőtt. — Felzavarja ismét a város nyugalmát.

Szegény Péter pedig nem sokára ismét keservesen tapasztalja, hogy a város gazdája még most sem felejtette el a bűnét. Dühét még fokozza Péternek az a körülmény, hogy jóbarátai tudatják vele, hogy a nemes tanács az ő öreg szüleit is üldözi.

Erre már nagyon dühös lett Péter. — Elhatározva, hogyha életébe kerül is, de bosszút áll a nemes tanácson, de különösen a város gazdáján. Mielőtt ezt tehetné is, hogy valamiképpen az ő öreg szüleit tovább is ne üldözze a nemes tanács, egy levelet írt a nemes tanácshoz és komunitáshoz czimezve, melyben ezt írja:

„Jól tudom, hogy a nemes tanács és komunitás erántam való jóindulatából lettem katonává. De ha már a nemes tanács felfuvalkodott és rossz tekintetből származott haragos indulatjából megfosztott szabadságomtól, igyekezzen a nemes tanács öreg szüleimet eddig való szabadságában megtartani, mert különben az én hazajövetele-

met be ne várja, mert inkább siralom, mint örömlap lesz a városba való első belépésem. A nemes tanácson és komunitáson olyan csufúságot követek el, hogy o l y a t m é g E u r ó p a n e m l á t o t t .“ (Városi levéltárban az iratok közt.)

A mint a főhadnagy uraimék elolvasták a levelet, kissé meghökkentek. — Mit tegyenek? Hiszen ott volnának a város katonái, majd megvédenék azokat őket, ha bántalmazni akarná valamelyik előljárót, de kitudja, mikor jelenik meg a városban, meglepi őket valahol és még csakugyan csuffá teszi őket.

A nemes tanács tehát alaposan megvitatta a dolgot, a következő határozatot hozza:

„Irassék meg a generális urnak egy szép levélben, és kéressék meg igen szépen hogy ezt a garázda katonát valamiképpen egy napra is haza ne eressze, mert városunk békéjét azonnal felzavarja. Ezen gromba és fenyegetőző levél pedig a városi levéltárba tételni rendeltetik.“ (XXXIV. v. j. k.)

A generális csakugyan megtette azt a szívességet a nemes tanácsnak, hogy nem bocsátotta haza szegény Pétert. Ez egészen bizonyos, mert semmi nyoma sincs annak, hogy Péter a nemes tanácson olyan bosszút állott volna, a milyet még Európa nem látott.

Pedig ha haza jött volna, bizonyosan megtette volna!

Barcsa János.

kis tábora van egyedül martalékul dobva 80 ezerből álló orosz hedseregnek. A Koburg-huszárok be sem várva közeledésüket, futva indultak a város felé s mi még mindig álltuk helyünket. De a mikor láttuk, hogy semerről sem jó segítség, a mikor alig voltak távol 50 ölnyire, mi sem mertünk 26 annyi ellen vakmerően a biztos halálba menni, mi is előbb esendesea később futásnak eredtünk. Többen a hátunk megett levő árkon próbáltak keresztülugratni, de lovas-tól együtt az árokba hátra hanyatt estek s miként szabadultak ki, azt nézni nem volt időnk, inkább talán ott lelték halálukat.

Menekülésünk közben megláttunk egy álló lovaságyut, melynek legénységét 8 vagy 10 muszka kaszabolja lefelé s közülünk mintegy 6-an neki vágunk az arató muszákának, kik azonnal kerekét oldottak s ekkor látom, hogy az ágyu hátulso kereke ki van törve, hirtelen kifogatom a lovakat és rögtön kettőt huszárnak kezéhez adatok. Egy debreczeni ember, a ki csatát látni vágyott, mellém áll s rimánkodik, hogy miután gyalog van, adassak át neki két lovat s igéri, hogy velem együtt behozza a városba. A mikor ráült, úgy eltűnt előlem, hogy soha többé sem őt, sem a lovakat nem láttam. Ily veszélyes helyzetben, a mikor az ellen mindinkább közeledett, nem volt más, mint menekülni, de a mint a szőlőskert végéhez értünk, meglátjuk a mi huszárjaink, hogy ott gulába rakott fegyverrel, egy csapat gyalogság tétlenségben van. Ezen felbőszülve huszárjaink, neki fordulnak a gyalogságnak, szidás, káromkodás közt leakarják kaszabolni, ezek rimánkodnak, ne bántsanak huszárbarataink, hiszen mi nem vagyunk az oka, a mi tisztjeink mind bent vannak a

városban, hol a Bikában Nagy Sándorral együtt mulatnak. Ekkor közbevetem magam, szóról szóra ezeket mondám a fentirt huszároknak: „Engedjétek s ne bántsatok ezen védtelen honfitársaitokat, hiszen ezek nem okai; ezeknek a tisztjeit kellene egyről-egyre felaggatni.“ E szavakra felhagytak bosszu tervökkel. De meg az ellen is csaknem a sarkunkban volt, bár úgy látszott, hogy nem nagy kedve van a gyors üldözésre, így ott hagyva a megtámadott gyalogságot, futva mentünk, úgy emlékszem, hogy a Mester-utczán be a városba, aztán egyik vagy másik másfelé száguldott, így a huszár kis csapat is szétoszolva, én a Collegiumnak véve utamat, oda épen akkor értem, a mikor az öreg Révész (mert Révész Imrét, a ki akkor a Collegium könyvtárnoka volt, általánosan így hívtuk) a könyvtárba ment felfelé s jónapot köszönve neki, mit elfogadott. Később mikor nevemet fel-említették előtte, Nagy Péter komántól, a kunhegyesi professzortól hallottam, hogy kérdezte, hogy nem-e én voltam az, a ki a vesztett csata után véresen futottam el a Collegium előtt, a Vár-utczán keresztül a Czegléd-utca felé szágulda, onnan megfordultam a Vár-utczai kapunak tartottam, a hol már a menekülő lakosság annyira össze volt tödülve, hogy én mint utolsó menekülő alig tudtam kijutni a Gilányi nevű korcsmához, a hol már akkor a mi huszárjaink nagyobb részt csaknem mind csatarendbe voltak felállítva, a mikor Vár-utczai kapunál kimenőben voltam, a tuoldalón a nép közt ott volt már egy muszka lovas, a ki egygyes fegyverét felhuzva, felém tartotta, de hogy miért, miért nem, nem sütötte reám. Talán gondolta,

Hazai ipar.

Örül az embernek a lelke, ha valamely olyan produktumon, a mit a boltban vesz, ott találja a magyar czimert, ott találja e magyar jelzést, hogy a készítmény: hazai ipar. Így kellene lenni valamennyien, úgy kellene, hogy semmi vett dolog ne lenne más, csak a hazai ipar szülötte. Megállapodtunk benne és tartjuk is a fogadást, hogy lehetőleg hazait vásárolunk mindazon östermékekből, a melyek ipari földolgozás után jutnak a közfogyasztás piacára. Az ember a boltban ezt keresi. Miként találna igazára megnyugtatóbb dolgot, mint mikor ott látja a vásznon a magyar haza tisztaságát, körülfogva ezen betűs jelző által: honi ipar? Semmiképpen. Ez a legteljesebb megnyugvás. Mert hiszen minden rőf selymet nem lehet közjegyzői okiratokkal igazolni, a származását illetőleg. Nyugasztaló tehát az irás, a mely az áru rajta van, s a mely igazolja, hogy magyar ember keresett napszámot akkor, mikor az österméket ipari terméké földolgozta. Ezt kell tehát venni. Ezt kell vásárolni.

Hát így van Legalább teoriában így van. A praksisban pedig úgy van, hogy a magyar czimert s a hozzávaló „hazai ipar“ fölírást hamisítják, vele csalnak és velük csalárdságot üznek.

Legujabban a nachodi, természetesen osztrák gyárról derült ki, hogy ilyképpen, ilyen családi uton csapja be a magyar közönséget. Áruin ott a magyar czimer, ott a hivallgó fölírás, hogy „hazai ipar“ s a magyar abban a boldog hitben vásárolja ezeket a gyártmányokat, hogy csakugyan pénzével a honi ipart szolgálja.

Az osztrák üzleti szellem ezen elfajulásáról, a mely nem által tudva csalni, nem sok beszédünk lehet. Elvégre élni akar érvényesülni akar s úgy él és érvényesül, a

hogy ha nem talál — egyedül levén — nem jó lesz a vége.

A mint a Gilányihoz értem, magam is sorakoztam, de az érkező ellenség tulnyomó lovassága elől innen is menekülni kényszerültünk, a végerőködés után tehát teljesen feloszlottunk s kiki az egyedüli menekülésre gondolt. De felismerve az orosz katona nadrágát, melybe egy gyenge és félénk ember van bujtatva, összeállva mintegy nyolezan, utközben többször visszariasztottuk — ha még három annyi volt is — a minket üldözni akaró lovasságot.

Utközben Kis-Péres közelében eső egy nádtetejű fehér tanyába lett időnk, egy menekülő szekér szalonnát is berakattunk. Kis-Péresen keresztül menve, a falu közelében a mint Derecskére megy az út, balkéz felől, kint a szántóföldön van egy halom, ennek a háta mögé bujtunk összetartva 8-an, mikor Kis-Péresről özlött ki az üldöző ellenővesség, mikor közeledtek, kiugrottunk az országútra, azonnal fordult vissza a faluba. Lehet azon hitben, hogy jó csapat lovasságunk várja a halomoldalon rejtözve s így tör van a számukra vetve. Ez utolsó tény nyel vége szakadt a további küzdelmeknek még aznap Berettyó Ujfaluban találkozáva a megmaradt menekülőkkel.

Ekkor tudtuk meg, hogy Görgey Arthur Vámos-Péresen volt egész táborparávi, és a helyett, hogy a mi segítségünkre jött volna, mint Vácznál, a sértett húságában gyáván s nemtelenül elhúzódva gunyos mosolylyal mondta táborára előtt: „Ugy látom melege van ma Nagy Sándornak.“

Kun János földbirtokos

48-as honvédaltiszt.

hogy tud, a lelkiismeretét pedig főiak asztja a füstre.

Hanem azokhoz a budapesti nagykereskedőkhöz, akin az ilyen osztrák gyárak portékáinak nagyban való ismét eladói, volna némely szavunk. Nem sok. Csak annyi, hogy a mit művelnek, ez hazafiatlanság, mert tudva árulnak magyar czéger alatt idegen portékát. S ez a mai világban bün, Vétek ma, amidőn az önálló vámterület hiánya miatt valamennyien magunk akarjuk föllálitani személyenkint a külön vámsorompót, az az eljárás, amely a legtisztább szándékok megtévesztésére szolgál, nem tisztességes s legkevésbé nem becsületes.

Ugy látszik, némely emberekre nézve, akiknek a pénz az istenük, kár, hogy eltörték a botbüntetést. — Padot ki! Huszontötöt rá! — az volna a leghelyesebb mottó az ilyen urakkal szemben, akik nem átalják csaló módon, a magyar állam czimerét czégernek használva, becsempészni az országba az osztrák portékát.

A magyar pedig ne aludjon. Lásson tisztán és akarjon tisztán látni, bárha ez némelyeknek nem tetszik is. S azért, mert visszélések történnék, ne lanyhuljon abba a közgazdasági harcban, a melyet folytat. A csalókat félre kell rugni s haladni előre. Mert itt is csak a kitarás az, amely a célhoz vezet.

A kereskedelemügy folyton utazó és folyton bankettező miniszter pedig a sok zugó frázis után mntassa meg végre, hogy cselekedni is tud a magyar ipar védelmére; cselekedni erélyesen. Kérlelhetlen, befolyást és protekciót nem ismerő szigorral lépjen fel mindazok ellen, kik a magyar közönségnek hazafias mozgalmát a legagyafurtabb gazsággal használják ki az idegen gyártmányok becsempészésére. És büntesse kérlelhetetlenül azokat is, a kik e becsempészésnek a magyar földön eszközei, kolportörjei.

Hirdesse a magyar czimer a magyar ipar védelmét. Es mutassuk meg végre a zsebünkre utazó külföldi gyárosoknak, hogy a magyarnak nemcsak pénze, hanem esze is van, a min nem jár tul a legraffináltabb csalási szándék sem.

NAPI HIREK.

A lépfene áldozata.

Borzalmas halállal mult ki — mint kabai levelezőnk írja, R á c z József kabai hentesmester. Halálát tulajdonképen egy kapzsi embernek köszönheti, a ki lépfenében elhullott tehenét megdöbentő rosszlelkűséggel megnyuzatta Rác Józseffel, s azt mintha csak egészséges állat husa lett volna — kiakarta méretni. A dolog különben a következőleg történt. B a g i István kabai gépésznek lépfenében, ebben a félelmetes állatbetegségben, elhullott egy tehene. A kapzsi ember a helyett, hogy jelentette volna a dolgot az állatorvosnál, elszállította a hullát Rác József mészároshoz nyuzás végett. Rác hozzá is kezdett a tehen megnyuzásához, s már majdnem készen is volt vele, mikor az állami állatorvos tudomást vett a dologról, s betiltotta az állat további nyuzását, egyuttal intézkedett, hogy az elhullott állatot megsemmisítsék. Az intézkedés azonban akkor már későn volt, mert Rác a nyuzás közben megkarczolta a jobb kezét, a sebhely pedig hozzáért az állat véres hullájához. Eleinte ügyet sem vetett

a dologra, de másnap már hónaalja dagadni kezdett — beállott a vérmérgezés legcsalhatatlanabb tünete. A szerencsétlen ember — a mérgezésbe, noha az nap kétszer is megoperálták — irtózatot kinok közt meghalt. Bagi István ellen a vizsgálatot megindították.

Hortobágyi virtus.

E czim alatt Gyöngyi Izsó szindarabot írt. — A szerző „Hortobágyi virtus“ czimű népsziművéről a következő elme futtatást teszi közzé:

Egy kis elmefuttatás a „Hortobágyi virtus“ felett.

Most tizesztendő után, hogy megcselekedtem ezt a darabot, először ma került a kezembe a sugó példány, mert próbálttűzött ki belőle a kol zsvári direktor. Olvasom, olvasom! Odavágom az íróasztalhoz, honnan kerül bele ez a sok boru, keserűség? Mert a tisztelt publikum ugyanezt fogjs kérdezni, ha végig nézi a darabot. A hóbortos tréfás Gyöngyi írta ezt?

Visszaidézem hát emlékembe az időt, a körülményeket, a hangutatót és megtalálom a magyarázatot,

Szinigazgató voltam Debreczenben és megbuktam. 5 hónapi direktorság után, ott hagytam 17 ezer forintot és elvesztettem a kedélyomet (a penzt még most se találtam mng, de a kedélyem hál' Isten megkerült). A társulatom detronizált, nem volt hova mennem, télviz idején, a színházat kerültem, csatangoltam a városban, a város határán, a Hortobágyon és úgy találtam, hogy ethuografiai szempontból is érdekes volna a hortobágyi szindarabot írni, van is benne egy tréfás figura: tözsgyökeres hortogyi kanász gyerek, ez képviseli a derüt, a többi fő alak mind borongós, mint a milyen magam voltam — ennyit erről csak, hogy miért olyan a Hortobágyi virtus mint a milyen.

Már most a darab érdekességét, értékét nem én vagyok hivatva megbírálai. Ha „Ibsen“-i nangulatok vennének rajtam erőt, nekem is tetszenék — hogy a közönség meleg nyáron hajlandó-e busulni, azt nem hiszem. — de lehet, hogy tréfának fogják találni azt, hogy egy komikus színész komoly drámát írt és nagyon jól fognak mulatni.

A tiszavidéki dalszövetség ünnepe.

A „Tiszavidéki Dalszövetség augusztus 24. 25-én tartandó ünnepségének sorrendje a következő: Augusztus 24-én a déli és délutáni vonatokkal érkeznek városunkba a vidéki tagegyletek s az állomáson ünnepélyesen fogadtatnak a helybeli egyesületek által. A főfogadtatás a délután 1/2 4 óras vonat érkezésekor történik, a mely után az „Egyetértés“ zenekarának kísérete mellett az összes egyletek zászlók alatt a főiskolába vonulnak, mint a mely helyen lesz elszállásolva a vendégek tulnyomó része. Délután 5 órakor a városi színházban összpróba az előadandó összkarokból, este 7 órakor pedig hangverseny a színházban, melyen az összes dalegyletek együttesen énekelnek. Ezen hangversenyen részt vesz még Tomm Béla székesfehérvári zeneaka-

démiai tanár ur is, s így alkalmunk lesz ismét gyönyörködni ezen fiatal zene művész brilláns hegedű játékában. Egy önálló számot tölt be az „Egyetértés” zenekara, valamint az fogja szolgáltatni a kisóretet Huber „Harmonia Dicséneke” összkarához is, melyben a szóló szerepet a mi kitünő énekezőnk Nagy András fogja énekelni. Az előadandó ének- és zeneszámokon kívül lesz még egy ünnepi „Prolog” is, melynek megírását, a rendező bizottság felkérésére, dr. Kőrössi Kálmán ur volt szives magára vállalni, a mely jól ismert név kellő biztosíték arra, hogy ezen prolog előadása az estély egyik fénypontja lesz. Hangverseny után az összes dalosok átvonulnak az „Angol királynő helyiségeibe barátságos ismerkedésre. Itt a fehér asztalok mellett fognak azután ismét felhangzani a lelkes dalok, mert ezt a mi dalosaink el nem engedik egymásnak, s hangzani fognak a dalok mindaddig, míg a szigorú elnökök haza nem intik a jó fiukat, mondván: „Fiuk, holnap is nap lesz, még pedig meleg nap.” Ezzel azután az ünnepség első napja be lesz fejezve.

Jégverés Hajdu-Szoboszlón.

Hatalmas jégverés tette tönkre Hajdu-Szoboszló határának egy részét, melyről levezetünk a következőben számol be: Hétfőn este 5-6 óra között, határunk egy részén, a Vajdazugban és a szigeten óriási jégeső volt, amely a tengeriben igen nagy károkat okozott. A jégesőt nagy szélvihar előzte meg, amely az épületekben, az asztagokban és keresztekben tett nagy kárt. Az említett határrészekben a tengerinek nincs levele, sőt még a kóróját is letördelte a jég. A fák lombzatát is teljesen tönkretette az óriási vihar, úgy, hogy a legtöbb fa összetörve, levél és lombzat nélkül áll. Annál nagyobb a kár, mert azokon a határrészekben a tengerik elég jól voltak.

Lefokozott honvéd főhadnagy.

Ez alatt a czim alatt több lapban benne volt, hogy a debreczeni honvéd becsületügyi választmány tisztirangjának elvesztésére és lefokozásra ítélte Andor Béla honvéd főhadnagyot, a ki néhány hónappal ezelőtt Szegeden Engel nyomdatulajdonost összevagdalta. Ezenkívül azt is ujságolták, hogy a főhadnagyot fegyveres örök kísérték Budapestre. Andor főhadnagy e hamis bírekkel szemben okmányokkal igazolta, hogy négy heti szabadságidőre ment Budapestre, ma is tiszt és rangjától egyáltalán nem fosztották meg. Önként lemondott tisztirangjáról, de még e lemondás elfogadása ügyében nem határozott a honvéd főparancsnokság.

Géczy István műkedvelő előadása.

Debreczennek a színészet iránt érdeklődő közönsége töltötte meg tegnap a Margit fürdő disztermét, hol Géczy István jelszó író 3 felvonásos — Debreczenben eddig nem ismert eredeti népszínművét — A mit az erdő mesél — játszotta műkedvelő társaság. A tegnapi előadásnak különös érdekességet kölcsönözött, hogy a darabot Géczy István rendezte és a szerző maga játszotta a darab egyik igen érdekes szerepét — Ficzera Tamást. A szereplők leginkább színész növendékek voltak és kitünő előadást nyújtottak. Géczy Istvánt megjelenésekor perczekig tartó zajos tapsviharral fogadta és e jelenése után — gyakran nyílt színben is — megismétlődött. Művészies alakított Ficzera Tamás szerelmes vén legény szerepében. Havy Rózsika, a szerelmesektől körülvevő szép Kati leány szerepét adta. Feladatát igen jól

oldotta meg. Betétül elénekelt Kovács László debreczeni poéta sikerült szerzeményeit.

A jól előadott szép dalokért tapsokkal jutalmazta a közönség. A lelkesedés különösen akkor lépett tetőpontjára, mikor a már népszerű „Széna boglya, szalma boglya de magas” kezdetű dalt elénekelt.

Kreizl Ilonka — Zsuzsika szerepében tüntette ki magát. Részere is jutott egy a Kovács László dalaiból. Ezt most hallottuk először, mert a szerző legújabb nótája. A közönség megismételtette a sikerült dalt és a szerzőt is megünnepelte. Nagy Emma kedvesen játszotta meg a zsörtölődő süket Basáné asszony szerepét. Ezenkívül a kitünő előadás sikerén osztoztak Hidvéghy Mátyás, ki Sütő Ferencz szerepében jeles alakítást nyújtott. Gabányi Jenő Bacsó János vadorzó szerepében, ifj. Varga Lajos Ignác szerepében szereztek megérdemelt elismerést. Jól játszottak a többi szereplők is, n. m.: Kaliczky Ernő, Kertész Lajos, Nagy Dezső, Székely Sándor. Az előadást Géczy Istvánnak „Két levél” című drámai monológja előzte meg. A kitünő magán jelenetet ritka közvetlenséggel és nagy sikerrel adta elő Menyhárt Rózsika. A művészi előadást a közönség lelkes tapsviharral jutalmazta. Előadás után táncz volt, melyhez Kiss Béla zenekara szolgáltatotta a zenét.

Eljegyzés.

Beküldetett: Galánffy Ágnes és Marschalkó Gusztáv jegyesek Hajdu-Böszörmény, 1901. augusztus havában

Szerencsétlenség a kisvonaton.

Ma délben egy uri leány igyekezett a Margit fürdőből hazafelé, de egy perczet később és a kis vonat már elindult. Utánna szaladt a mozgó vonatnak és felakart ugrani, de visszaesett és a vonat kerékei alá került. A gép a leányka bal lábát elvágta, a jobb lábát pedig súlyosan megsértette. A súlyosan sérült leánykát, a ki Schweitzer József varrógép kereskedőnek 15 éves leánya, S c h w e i t z e r Rózsikát rögtön bevitték a kórházba. — A kórházból nyert értesülésünk szerint a ballába és térde teljesen összezuzódott annyira, hogy rögtön amputálni kellett. — A jobb lábán pedig a térd alatt csontig ható nagy vágott seb van, a mely a testtel egyesítve be lesz gyógyítható.

Sertésvész Szováton.

A debreczeni sertéspiaczra is riasztó hatást gyakorolt az a hír, hogy a szomszédos Szovát községben sertésvész ütött ki. R á s ó Gyula alispán a sertésvész terjedése ellen megtette az óvintézkedéseket.

Meglőtt cipészinas.

Heller Dezső cipész inas tegnap reggel Szabó András, Késes-utca 74 szám alatt lakó hentes mester lakására dinnye hajat vart. Az ólnál dolgát végezvén betért a konyhába, a hol Szabó Józseffel a hentes 17 éves tanuló fiával beszélgetésbe elegyedett. Szabó beszélgetés közben elővette hat mili méteres flóbert fegyverét s azt igazgatta, apró söréttel megtöltötte. Keze akaratlanul is a fegyver ravaszához nyúlt. A következő pillanatban a fegyver elsült s a töle egy lépésnyire az ágyon ülő Heller Dezső fájdalmas kiáltásba tört ki. A zajra összefutott háznépe dr. Gáspár Géza orvost hívatta le a sebesülthez, kinek homlokán vagy husz sebet ejtett az apró srét. Dr. Gáspár azonnal kezelés alá vette a fájdalomtól és ijedtségtől

alig eszmélő gyermeket, a söréteket kiszedte homlokából, sebeit kimosta és beköfözte. Heller Dezső ma panaszt emelt a rendőrségnél Szabó József ellen, a hol a vizsgálatot megindították.

Verekedő cigányasszonyok.

Nagy esődületet okozott ma délelőtt Rózsa-utczán Balog Jánosné és Kálló Józsefné. Az említett két cigányasszony összekülönbözött valami felett és egyik lapáttal a másik székkel védve jogos érdekét parázs kis verekedést rögtönöztek, amelynek csak az odasiető rendőr tudott véget vetni.

Halálozás.

Vettük a következő gyászhirot: A legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a legjobb hitves, páratlan jó anya és rokonnak néhai Ganovszky Lajosné Csonka Terézia asszonynak folyó hó 3-án éjjeli 11 órakor, áldásos életének 56-ik, a legboldogabb házassága 23 ik évében történi elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 5 én délután 5 órakor fognak a Simnuff-utca 48. számú gyászháztól az ev. ref. egyház szertartása szerint a Kossuth-u'czai családt sírboltba elhelyeztetni Ezen végtisztességtételre rokonainkat, ismerőseinket és a bánatunkban résztvevő közönséget meghívjuk. Debreczen, 7901 aug. hó. A bánattal lesújtott férj Ganovszky Lajos. Gyermekai: Gizella, Ferencz, Margit, Lajos és László. Testvérei: Csonka Dániel nejevel Bészler Saroltával, Csonka Juliánna férjével Szabó Istvánnal, Csonka Jozefa férjével Stekly Adóffal, Csonka Karolin férjével Szabó Zsigmonddal. Béke poraira!

Műkedvelő előadás Hajdu-Hadházon.

Jól sikerült előadást rendeztek a hadházi diákok szombat este. Kati Jeremiás tanító rendezése mellett Bereczik Árpád a bálkirálynő” című vigjátékát adták elő szép sikerrel. A szereplők közül elsősorban ki kell emelnünk Bartha Ilonkát a czimszerepben. Jó volt még Simon Fánika is, ki Natalie szerepét játszotta, valamint a férfi szereplők is. Az előadás után reggelig tartó táncz következett.

Kamarai közlemények.

A temesvári cs. és kir. katonai építő szakosztály a temesvári kadét iskolában több rendbeli épületet kíván emelni melyről a hirdetmény kamaráknál megtekinthető. Az összes munkálatok 232 ezer ötszáz koronát tesznek ki. Lejárat 1901. augusztus 10.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1901. november 1-től három éven át szükségelendő calcium carbid szállításának biztosítása céljából f. évi augusztus 10-iki lejáratral nyilvános árlejtést tart.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége, győri vízműve nyomó vezetéket kiakarván cserélni erre a vállalkozókat felhívja. A költség számítás kamaráknál megtekinthető. Lejárat 1901. augusztus 10.

Nyilatkozat.

A szolyvai vizet előnyben tartom a hozzá hasonló külföldiek felett és jobb hatásunak is találok.

Dr. Telek Miksa.

Tápió-Györgye.

A szolyvai ásványviz kitünő üdítő ital a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

Panaszos levél a székely-fürdőkől.

Két panasz is érkezik hozzánk, a melyek közül különösen az egyik veendő komolyabban. — Panaszolja Székelyföldön járó ismerosünk, hogy Magyarországnak egyik természeti ritkasága, a költőktől megénekelt a népmondások fenyével övezett, de kivált a Jókaitól csodaszépen leírt Szentanna-tó mily nehezen hozzáférhető, hogy útja és környéke milyen elhanyagolt. Százan meg százan keresik fel évente a tengerszemet, Bálványos fürdő, de leginkább Tusnad felől, de azért egyik fürdő sem visel távolról is megfelelő gondot a tóra és egész vidékére. Tusnad felől még elég tisztességes szerpen tin vezet a Csanádhegy nyergéig, de onnan uttalak utakon kel fel és levergődni, a tóhoz, annak a ki közvetlen közélről akar a tó vizének sajátos szépségében gyönyörködni. A hegy nyergen, a honnan pedig öt-hat felé is kanyarodhatik az ember, még egy jelző szálfé sem mutatja a tó felé vivő ösvényt, holott oda a tetőre gloriét is kellenék, mert Csikba és Háromszekbe egyaránt gyönyörű kilátást nyújt. Még nagyobb baj, hogy az elfaradt, elikkadt utast nem hogy vendéglő vagy legalább menedékház, de még egy hitvány félszer sem várja, a mire annál nagyobb szükség volna, mivel alig esik meg Szentanna-tavi kirándulás megázás nélkül.

A farsztó és elhanyagolt ut, a gyakori eltévedés és a még gyakoribb megázás sok embert elriaszt a gyönyörű hely meglátogatásától vagy éppen a másodszeri megtekintésétől. Hiszen Tusnádra és a Szentanna-tóra is rálik az a Debreczenről és a Hortobágyról szárnyra kelt szólás-mondás: A ki nem látta a Hortobágyot, 25 öt érdemel, de a ki másodszer is megnézi, annak 50 dukál.

Szigorubb beszámítás alá esik az a másik baj, melyet ugyanaz a levelezőnk ad tudunkra. Oly körülményeket, oly szomorú jelenségeket sorol föl, melyek a magyar önértetnek, a nemzeti érzésnek sajnos gyöngeségéről, majdnem hihetetlen elhalványulásáról tanuskodnak.

Már az is bosszantja az embert, hogy pl. Tusnádon a fürdők minden hivatalos hirdetésménye három nyelven szól, magyarul, németül és oláhul. A harmas szövegből mi sem árulja el, hogy itt a magyar volna az uralkodó, az állam nyelv volna, ha csak a grammatikai és helyesírási hibák nem, melynek különösen a fürdői felirásokban hemzsegnék. A* háromnyelvűség. — egy latszik — annyira hozzátartozik Tusnad e tősgyökös székely fürdő sajátosságaihoz, hogy nemesak vendéglősök, villatulajdonosok és más üzletemberek hirdetnek három nyelven, hanem még a hódmezővásárhelyi dalegylet is jónak látta három nyelven hívti meg a közönséget itt tartott hangversenyére. Még bántóbb állapot uralkodik Bálványosfürdőn, a hol egy magyar irónótól és a magyar irodalom egy tanaratól azt kívánták, hogy írják le németül a megrendelt ételeket.

De mindennél felháborítóbb az a megfélekedezés, melylyel többen magyar voltukból is kivetkeznek, az az árulás, melyet egyesek a magyar föld, a magyar nép ellen, szóval a magyar nép ellen elkövetnek. Látunk több hirdetésményt, melyben a földrajzi nevek, pl. Tusnad, Nagy-Küküllő stb. el vannak németesítve, vagy oláhositva Uusnaddá, Grosz kockel-lé, Tarnava-vá sőt akadnak üzletemberek, kik családi nevüket is eloláhsítják az oláh szövegben, a kik Kovács Tivadarból és Sándor Istvánból Kerdorn Covakin-vá, illetve Stefan Alesandris-vá ved-

lenek. Mindez pedig történik az Emke és Eke hazájában, Tusnádon és Bálványfürdőn, székely közbirtokosok és az Apor bárók tulajdon földjén.

A tréfa sikerült!

(Történet egy fürdőhelyről.)

Egy csehországi fürdőhelyen egy történetkérő beszélnek, mely amilyen vígan indult, olyan szomorúan fejeződött be. Az eset a végzetes tréfák közül való, miknek a következtetését sohasem látja előre a vidám tréfálkozó.

Marienbadban fürdőzik egy L. nevű uriaszony Elza nevű leányával. Házukhoz járt egy közeli rokonuk, egy fiatal orvos. A leány menyasszony volt és várta a vőlegényét Marienbadba. Rokonuk nem ismerte a vőlegényt mindaddig, míg az arczképe meg nem érkezett Marienbadba. A fotografián azonnal ráismert egykori diákpajtására. A fotografiás levélben a vőlegény azt is megírta, hogy nemsokára egy heti tüdülésre Marienbadba megy. A fiatal rokonnak tréfás ötlete támadt. Megbeszélte L. nével és leányával, hogy majd ha az Elza vőlegényével együtt fognak járni a sétálóhelyen, ne ismerjék meg őt, mert ebből pompás tréfa lesz.

Ugy is történt. A vőlegény megérkezett és nemsokára sétálni ment a menyasszonyával, meg a leendő anyósával. Egyszer csak jön velük szembe L. ék fiatal rokona. A vőlegény megismeri tanulóársát, kezét fog vele és bemutatta a hölgyeknek. Azok úgy tettek, mintha nem ismernék. Együtt járkáltak így darabig, aztán az urak elváltak a hölgyektől. Bucsuzáskor a fiatal rokon, kiről a vőlegény nem is sejtette, hogy rokon kötelek fűzi arájához, megölelte megcsókolta a menyasszonyt. A leány nevetve túrt. A vőlegény szeméi szikrát vetettek.

— Erről még beszélünk! — dörögte oda egykori tanulóársának és otthagya a társaságot.

Másnap elküldte a segédeit a fiatal orvoshoz aki nevetve magyarázta meg félreértést a megbízott uraknak. Együtt mentek a vőlegény lakására, hogy őt is felvilágosítsák. A vőlegény amiatt meglátta a fiatal orvost, reárohant és az arczába ütött az öklével és fojtogatni kezdte. A segédek közbe léptek és szétválasztották őket egymástól. Erre a vőlegény revolvert rántott: elő és azzal fenyegetett mindenkit, aki leléje közeledett, hogy lelövi. Nagynehezen tudták csak lecsillapítani és megmagyarázni neki, hogy tréfáról és félreértésről van szó.

A vőlegény látszólag belenyugodott ebbe a magyarázatba és bocsánatot kért heves fellépéséért. A fiatal rokon, aki kissé megijedt a komoly fordulat miatt, örömmel jelentette a menyasszonynak, hogy a vőlegénye mindent tud és megértette a tréfát. Ám a menyasszony nemsokára levelet kapott a vőlegénytől, melyben ez volt:

Kedves Elza! A te tréfád végzetessé lett szerencsénkre nézve. Átláttam ugyan, hogy tréfa volt, de már későn. Hogy bele egyeztél ebbe a tréfába, mely engem annyira megrázott, mutatja, hogy nem vagy bizalmamra méltó. Szerelmem a régi marad irántad, de feleségül nem vehetek. Tüstént elutazom Londonba és nagybátyám gyárába lépek. Nem látsz többé. Elmúlt!

Elza összerázkodott, amikor a levelet elolvasta. A vőlegénye csakugyan Londonba utazott. — A szegény leány azóta idegbajos, úgyhogy gyógyintezetbe kellett vinni.

IRODALOM.

Az állatok világa.

A Brehm féle munkából, a melynek magyar kiadása mindinkább nagyobb feltűnést kelt, a 31-dik füzet is elhagyta a sajtót. Ebben a szintén szépen illusztrált füzetben a medvefélekről szóló rész az észak-amerikai mosómedve ismertetésével véget ér s az uszólabuakra kerül a sor. Brehm a legérdekesebb állatok egyikét, a fókát kezdi rajzolni az ő ismert tudományosságával és szeretetreméltóságával. A fókáról azt mondják, hogy a kutyák után a legértelmesebbek s értelmi képességük aránylag magas fokon áll. Az állatok világában az ő életéről részletes leírást kap az olvasó, még pedig színes, olykor mulattató es minden tekintetben érdekes leírást. Az állatok világa a Légrády-testvérek kiadásában füzetenként jelenik meg, igen tetszetős szövegrajzokkal, valamint fekete és színes műmellékletekkel. Egy füzet ára 80 fillér. Megrendelhető akár a kiadó hivatalban (Váci körút 78.) akár pedig a könyvkereskedésekben.

A „Vasárnapi Ujság“

augusztus 4 iki száma 25 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: „Szilágyi Dezső“, Halász Imrétől (arczképpel Balló Ede festménye után az utóbbi évekből és fényképek után Szilágyi ifju korából és 1878 ból). „Szilágyi Dezsőről“ Jellemvonások. „Szilágyi Dezső halála“ (képpel: Szilágyi Dezső ravatala a Kuria palota előcsarnokában; fénykép után). „Szilágyi Dezső ravatalánál“. Költemény Lamperth Gézától. „Kivétel“ Joaquim Mária Bartrina költeménye. Spanyolból fordította Farkas Emil. Regénytár: „Margitsziget“ Költői elbeszélés, Irta: Erdélyi Zoltán (Goró Lajos rajoaival). Rejtelmes történetek: „A vasálarozos“. Regényes rajz (képekkel). „A rózsaszín napernyő“. Fővárosi életkép. Irta: Szivos Béla. „Erzsébet királyné szobra Szabadkán“ (képekkel). „A bosnyák nő“ (12 képpel Vágó Bertalan fényképei után). Szokolay Kornéltól. „A bosnyák mohamedán család és társadalom.“ „Krügerne“ (arczképpel). Irodalom és Művészet, Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, s. b. rendes heti rovatok. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 4 kor., a „Politikai Ujdonságok“kal és „Világkrónika“-val együtt hat korona. Megrendelhető Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 80 fillér.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Ereckmann-Chatriantól.)

Fordította: Ifjabb Móríc Pál. 16.

Már idejekorán felkeltem. És a műhely asztalra könyökölve néztem az embertömeg felvonulását: a zubbonyos ficzkók, a pamuksipkás, kurta kabátos szegény öreg emberek, akik botra támaszkodva tipegtek. Aztán görbe hátú szegény öreg nők, busan. Megnyult az arczuk. Esernyőt szorongattak a hónok alatt. Így gyűltek a legények családjaikkal együtt. A saarburgi ezüst galléros viczeprefektus ur már előltvaló este megérkezett és a titkárával együtt a „Vörös Ökörbe“ szállott meg. Most az ablakból bámulták a gyülekező népet.

Majd Gulden ur, miután tulesett a reggelin, munkához ült. Nekem nem izlett a früstök. Mindig azt lestem, hogy mikor jön már Parmentin polgármester ur az adjunktussal a viczprefektusért.

A sorozás kilenczkor kezdődött. Az utcákon csakugy sirt, ritt a hegedü és már messziről rikoltott a „tilinkós Károly“ klarinétája. A védmarsot muzsikáltak. Emlékezetes induló ez a jó öreg elzásziak előtt, mert az a sok ezer szegény ördög ennek a melódiája mellett masirozott el a szülőföldjéről. A legtöbbször örökre.

Aztán miként ugrádoztak, ujongtak ezek a szegény ujonczok. Nagyokat-nagyokat rikkantottak szegények. Toporzékoltak, táncoltak, rugták a port, mintha kutya jó kedvük lett volna, holott a halálos fájdalom rágódott a szívében. . . De hát már ez így a módos.

Engem azonban ez a muzsika, ezek a sikkongatások igen elszomorítottak. De már én is ünnepiesen felkészültem és indulófelben voltam, amidőn hogy Gretel néni és Katicza beléptek.

— Jó reggelt Gulden ur. A sorozás végett mi is bejöttünk. Mindjárt láttam, hogy Katicza sokat sirt. Mert egész kivörösödött a szeme. Ahogy belépett, menten a nyakamba borult. A néni pedig kerülgetet, kerülgetet, mint a tyuk a csirkéit.

Gulden ur szólalt meg előbb :

— Azt hiszem, már a városi fiatalokra is nemsokára rákövetkezik a sor.

— Én is azt hiszem, sugta a kis Kati szomoruan, busan. A harbergiek már végeztek.

— Ejh . . . Ejh . . . Józsi fiam, akkor hát indulhatsz is már, monda a mester ur. Ne aggódj . . . Ne rémítsd magadat, Mert lásd ez a sorshuzás csak olyan formáság. Helytelenek a számok. A revizio komissziótól függ minden. Ott pedig majd körültekintünk Ez a sorshuzás csak afféle kecségtetés, kecségtetik az embereket, mint a lutrival . . . Pedig valamennyi csak veszit.

— Megengedem, monda Gretel néni, de a mi Józsinak mégis csak nyerni fog.

— No igen, igen, felelte Gulden ur mosolyogva, én sem képzelem másképp.

Katiczával és a nénivel együtt mentünk fel a nagy piacra. Már csakugy tolongott itt a népség. A ujjonczok pántlikás bokkrétát tűztek a kalapjuk mellé, könayezett a szemük, de azért ugy ordítottak, ugy énekeltek, mint az őrzöngő rézgek, mások egymás nyakába borulva zokogtak a koresmában, mindamellett énekeltek valamennyi. A cigányok a muzsikások is becsődültek a környékből. Fűlsiketítő volt a zenebona.

Katicza görcsösen belekapaszkodott a karomba, míg Gretel néni szomoruan kísért bennünket.

A főorséggel átellenben kirakodott Pinacló házaló is. Kirakta a portékáit és kurjongatva kínálta az ujjonczokat bokkrétás szalagjaival.

Sietve igyekeztem el előtte, de reám kiáltott :

— Hejh te sánta! Ne szaladj! Állj meg! . . . Gyere ide hé! Neked is tettem félre egy szép szalagot . . . Pompás bokréta annak, aki kihuzta a katonasorsot. És széles, nagy, fekete szalagot lobogtatott a feje fölött. Mire én elsápadtam. És épp midőn a városháza lépcsőjére felhágam, akkor lépett le azon egy ujoncz, Klipser, a francziakapu melletti kovács. A nyolczas számot huzta ki és már messziről kiáltotta :

— Hejh Pinnacle! A fekete szalagból, a fekete szalagból! . . . Ide vele, bármit kóstál is.

Elkomorodott az arca, mindamellett kaczagott. Kissebb öcsese Jeán, sirva kíséerte, egyre azt kiáltozván :

— Nem Jakab! Csak a fekete szalagot ne!

De Pinnacle már eközben a kovácskalapjára is feltűzte a gyászos szalagot. És daczosan kiáltozta az elkészeredett kovács.

— Ez illik minékünk . . . A zász fátyol . . . Hisz igyis-ugyis elpusztulunk mindnyájan. Hanem azért éljen a császár, rikoltotta vad hangon.

A más kalapján látva a szalagot, egész megkönnyebbültem és gyorsan elvegyültem a tömeg közt, hogy a Pinnacle további szemtelenségeit kikerüljem. Azonban csak nagy ügygyel bajjal juthattam fel a városház boltosatos tornáczára mert a vén tölgyfalépcsőkön csak ugy sürgött-forgott a nép, mint a hangyaboly. A nagyteremben Kelez zsan-dár ügyelt a rendre, már amennyire lehetett. A tanács szobából kihallatszott, a mint a számokat kikiáltották. Lőnként kikibotorkált egy-egy ujoncz is. Oly lángpiros volt az arca, mint a pipacs. A végzetes számot odatűzte a kalapja mellé. Fejét lecsapta, mint a dühös bika, oly daczosan törtetett a tömegben keresztül, mint a ki kész volna az égő tűznek is neki rohanni. Mások ismét ugy sápadoztak mint a halott.

A városház nyitott ablakán behangzott a piaci muzsikások zenéje. Micsoda iznyuság.

Mi Katiczával mégis csak bejutottunk abba a terembe, ahol a sorshuzás történt. A viczispán ur, a polgármester ur és a titkárok egy pódiumon ültek. Onnét kiáltozták ki a számokat. Minden szám ugy hangzott, mint valami végítélet. De az is volt.

Jó ideig vártunk. Végre reám következett a sor. Elborzadtam midőn a nevemet kiáltották. És csakugy vakon, bódultan, nyultam be az urnába, kihuzván egy numerust.

— A tizenhetedik szám, kiáltotta a viczispán ur.

Zavarodottan huzódtunk hátra, én, Katicza, meg a néni, csak a piacson, a szabadlevegőn józanodtam annyira, hogy újból eszembe ötlött a tizenhetes szám.

Gretel nénit is megzavarta az eset.

— Pedig én valamit dugtam is a zsebedbe, monda, hanem az a gaz Pinnacle megrontott.

És a jó néni hátulsó zsebemből kihuzott egy kötél darabkát, mely akasztott ember köteléből való volt. Az izzadság elepte a homlokomat. Katiczám is egész belehalvánvodott. Nagy leverten így tértünk vissza Gulden urhoz.

— József, mi számot huztál? fogadott az öreg mester.

— A tizenhetediket, felelte a néni leülvén, kezét pedig térdére fektette.

Gulden ur is egész megütődött, de az tán mihamar összeszedte magát :

— A számok nem határoznak . . . Aki épkezláb, az igyis mind elmasirozik, mert a regimenteket kikell egészíteni . . . Józsefre tehát nincs jelentősége a sorshuzásnak. Majd beszélek én a polgármester ural, de még a parancsnok ural is. Hisz az egész város jól tudja, hogy József nyomorék. Ne busuljatok hát, majd jóra fordul minden.

Gulden ur annyira, amennyire meg is nyugtatta Gretel nénit, meg Katiczát, kik is a legjobbikat remélve, indultak vissza Vierwindenbe. De én e percztől nem nyughatam. Sem éjszaka, sem nappal nem volt nyugodalmam.

(Folyt. köv.)

Nyilttér.

A minden téren mutatkozó gazdasági pangásra való tekintettel a

mohai
Á G N E S
forrás.

kutkezelősége elhatározta, hogy ásványvizét, mely a fertőző betegségek esetén egész Moha vidékét megvédte a járványok ellen s mely a gyomor, bél, vese, tüdő és légcsőbajos embereknek nélkülözhetlen itala s mely angolkóros gyermekeknek kitűnő gyógyszere, háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített viznél sőt a szódaviznél is olcsóbban adja, hogy az Agnes-forrás vizét még a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse. Arlapot s prospectust kívánatra bérmentve a mohai Agnes-forrás kezelősége Mohán, vagy

EDESKUTY L. Budapesten

cs. és kir. udvari szállító
szívesen küld.

Asványvíz nagykereskedő.

Kapható mindenütt.

Hirdetmény.

A Kövesdy János-féle alapítványból 25 fiu és 25 leány, együtt 50 gyermek fog téli ruhával ellátni.

Felhivatnak mindazok, kik ezen ruhákhoz szükséges szöveteket szállítani óhajtják, hogy szövet mintáikat az árak megjelölésével együtt a közgyámi hivatalhoz **a folyó évi augusztus 10-ig** adják be.

Bővebb értesítést ugyancsak a közgyámi hivatal (Városház I. emelet 28. sz.) ad.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Ebesi ártézi víz a legjobb legeszegebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főráktár: Piacz-u. 7. sz.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Tanulóul jó családból való fiu felvétetik.

Női kalap készítésben, ügyes eladásban jártas leány alkalmazást nyer Rózsa Lajos női divatüzletében Debreczen, kistemplom bazár.

„Hortobágy“ gőzmalom DEBRECZEN.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy itt helyben a **Mester-utcán** levő u. n. „**Hungária**“ malmot, (régebben Parragh malom) megvettük és azt

„Hortobágy“ gőzmalom

czég alatt üzembe hoztak.

Malmunkat, egészen ujjonnan átalakítva, a legjobb műszaki szerkezetekkel ellátva, akként rendeztük be, hogy, úgy a **műrlés**, mint a **sima őrlés** és **darálás** körüli legnagyobb igényeknek teljesen megfelelő legyen.

Buzaszükségletünk beszerzésénél bármilyen mennyiséget, mindenkor a legmagasabb napi árban vásárolunk és igyekezni fogunk, hogy pontos, lelkiismeretes kiszolgálással a n. é. közönség nagyrabecsült bizalmára magunkat érdemessé tegyük.

Tisztelettel

„Hortobágy“ gőzmalom
Auficht Alajos és Vilmos.

Asztalosok és ácsok figyelmébe.

A Széchenyi-u. végén álló **czirkus** lebontás alá kerül és az összes deszkák és gerendák igen olcsón eladatnak.

Érdeklődők értekezhetnek **Kohn és Jungreis** tulajdonos — fakereskedő czéggel.

Bor-árjegyzék

Szabó Kálmán és Testvérei

Szent-Anna pusztá homoki szőlőtelepén termelt természetes ó-borokról

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 „
Veres asztali 98-ról	80 „
Nagy burgundi siller	80 „

Palaczkokért 16 fillér letét.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos Fiai czégnél

Debreczen, Tisza palota
valamint

Geréby Fülöp utóda,	Fritsch Károly,
Bán László,	Parti Ferencz,
Czeglédy és Polgár,	Tóth Kálmán,
Félegyházi János,	Váray József

fűszerkereskedő uraknál.

Árlejtési hirdetmény.

A földmivvelésügyi m. kir. Miniszter ur Önegyméltósága 1901. évi július hó 26-án 60064/IV/1 szám alatt kelt rendeletével, a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet pallagi telepén szükséges porcellán és vasneműek beszerzését 1431 korona 44 fillér költséggel engedélyezte.

Ezen munkálatok kivitelének biztosítása céljából, **folyó évi augusztus hó 16-án délelőtt 10 órakor** a gazdasági tanintézet igazgatói helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó

zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órájáig a nevezett hivatalhoz anynyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költség összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet, általános és részletes feltételek, a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczen, 1901. évi augusztus 3-án.

Kerpely Kálmán
igazgató.

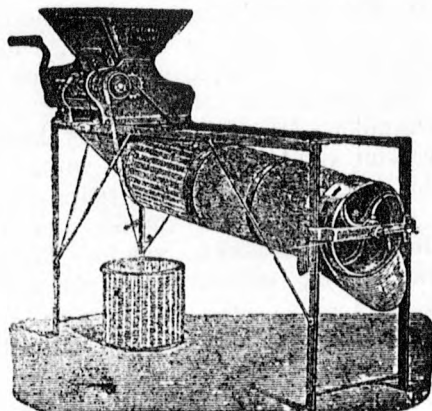
Millenniumi kiállítás 1896. Nagy Millenniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,

Trieur- és lemezlyukasztó gyár.

Gyár : Katona József-utca 8 sz. Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű :

Trieuröket : a konkoly és búkkönynek a buza-árpa vagy rozs közül kiválasztására.

Trieuröket : a zabnak vagy árpának a buza közül és a gömbölyű magvak kiválasztására.

Lencsetisztító és osztályozó trieuroket : az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására

Osztályozó Trieuroket.

Szabadalmazott Trieur osztályozógépeket

minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. Elvállalunk Gutjahr s Müller, illetve Mayer rendszerű trieuroket

átalakítását. Kaphatók : csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurokka átalakítását. Kaphatók :

Malom Trieurhengerek vagy burkolatai.

Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági czélokra.

==== Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek. =====

Raktárhelyiség változtatás miatt a raktáron levő, elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép káyhák leszállított árak mellett,

továbbá :

Főzőedények, takaré-konyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek és töltények

nagy választékban

a legjutányosabb árban

kaphatók :

Kovács Gyula vasüzletében

a „BIKA“ szálloda mellett,